

KWARTAALMONITOR MRA-ELEKTRISCH Q2 2024

MET DE VOLGENDE ONDERWERPEN:

2 Slim laden: bijdrage in voorkomen netcongestie

3 Laden op bedrijventerreinen

4 Regionale Aanpak Laadinfrastructuur

5 Datagestuurd laadpalen plaatsen

6 Aanbesteding gemeentelijke parkeergarages herstart

7 Schoon en emissieloos bouwen

8 European Sustainable Energy Week 2024

9 Een nieuwe laadpaal op straat; hoe werkt dat?

10 MRA-Elektrisch is in beweging!

MRA-Elektrisch (MRA-E) is een samenwerkingsproject van de overheden in de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht. Doel is het stimuleren van elektrisch vervoer om daarmee beleidsdoelen rond luchtkwaliteit en klimaat te realiseren. Sinds 2012 ondersteunt het projectbureau het elektrisch rijden door het plaatsen en beheren van laadinfrastructuur in gemeenten. Ook is het bureau initiator en aanjager van projecten met elektrische voertuigen. In deze monitor informeren wij u graag over de laatste ontwikkelingen.

SLIM LADEN BELANGRIJKE BIJDRAGE VOORKOMEN NETCONGESTIE

Ons elektriciteitsnet staat onder druk. Ingrijpen is nodig om te voorkomen dat het net uit zijn voegen barst. De netbeheerders verstevigen het elektriciteitsnet. Tot die tijd dragen alle sectoren bij aan een efficiënter gebruik van het elektriciteitsnet. Voor elektrisch rijden is die maatregel: slim laden. In de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht zet MRA-Elektrisch hier breed op in. Ondertussen is 85% van de 7.000 laadpalen al geschikt gemaakt. Op 1.000 laadpalen is slim laden al operationeel en dat worden er nog dit jaar 3.500.

Slim laden zorgt ervoor dat elektrische auto's laden op momenten dat er genoeg stroom is en de elektriciteit goedkoop. Bijvoorbeeld overdag als de zon schijnt of het waait. Of 's nachts, als er veel minder stroom gebruikt wordt. Laden op piekmomenten - aan het begin van de avond en in de ochtend - wordt zoveel mogelijk vermeden. Automatisch, zonder dat de e-rijder er iets van hoeft te merken.

MET VOLLE ACCU WEER OP WEG

Met slim laden wordt er tijdens de avondpiek 15-20% minder geladen, blijkt uit pilots. De laad-sessies worden naar de nacht verplaatst. Alle nieuwe laadpalen van MRA-Elektrisch kunnen standaard slim én netbewust laden. Met netbewust laden wordt er met minder vermogen geladen als de vraag naar elektriciteit groot is en er op het net een knelpunt is. Dat gebeurt op zo'n manier dat je als e-rijder 's ochtends altijd met een volle accu op weg kunt.

Jeroen Olthof, gedeputeerde Mobiliteit en Bereikbaarheid, provincie Noord-Holland: "Met slim en netbewust laden neemt MRA-Elektrisch haar verantwoordelijkheid. Zo dragen we bij aan een efficiënter gebruik van het net. Tot de structurele uitbreiding van de netcapaciteit een feit is. Samen hebben we afgesproken om de klimaatdoelen te halen en minder CO2 uit te stoten. En dat kan. Met slim laden levert de sector mobiliteit een belangrijke bijdrage aan het voorkomen van netcongestie."

Rob Jetten, minister van Economische Zaken en Klimaat in het vorige kabinet, benadrukte in een Kamerbrief in april 2024 nog eens dat alle sectoren hieraan moeten bijdragen. Voor elektrisch rijden gaat dat op basis van Netbewust Laden in combinatie met een 'Opt out'-knop. Met die knop kan de e-rijder direct vol vermogen laden. MRA-Elektrisch zet zich volop in voor de totstandkoming

van een nieuwe Handreiking Netbewust Laden. Een ingewikkelde opgave die vraagt om afstemming met veel partijen, maar houvast geeft om netbewust laden de komende jaren toe te passen.

SLIM LADEN VERMINDERT AVONDPIEK

De druk op het elektriciteitsnet komt doordat de transitie naar elektrisch sneller gaat dan voorzien. Bedrijven vragen grotere aansluitingen aan omdat ze elektrificeren en het aantal zonnepanelen groeit sneller dan gedacht. Ook gaan huishoudens eerder van het gas af. Anders dan de laadbehoefte van e-auto's, die is gebaseerd op betrouwbare prognoses, heeft dit de netbeheerders verrast.

Jan de Reus, gedeputeerde Mobiliteit, provincie Flevoland: "Met slim laden leveren we een stevige bijdrage om piekgebruik en onbalans op het elektriciteitsnet te voorkomen. En we doen meer. Zo plaatsen we alleen een laadpaal bij als de

bestaande laadpalen drukbezet zijn en meer dan acht unieke gebruikers hebben. Dat helpt ook, want zo komen er alleen laadpalen bij die goed worden gebruikt en lijkt het elektriciteitsnet 'op papier' niet voller dan het is."

ELEKTRISCH RIJDEN BLIJFT AANTREKKELIJK

Als alle sectoren samen hun schouders eronder zetten, kunnen we netcongestie voorkomen, blijven nieuwe aansluitingen mogelijk en worden wachtrijen verkort. Olthof: "Voor de toekomst van het elektrisch rijden is het belangrijk dat e-rijders erop kunnen vertrouwen dat ze kunnen laden. Altijd en overal. Met slim laden dragen we stevig bij aan het voorkomen van netcongestie én blijft elektrisch rijden aantrekkelijk. Samen zorgen we dat we dóór kunnen: voor gezonde lucht en een beter klimaat voor ons allemaal."

MRA-ELEKTRISCH BOOST LADEN OP BEDRIJVENTERREINEN

MRA-Elektrisch heeft [CE Delft](#) samen met [KplusV](#) en [APPM](#) de opdracht gegund om ondernemers op vier bedrijventerreinen te ondersteunen bij de realisatie van laadpunten voor (licht) logistiek vervoer. CE Delft en KplusV gaan aan de slag op bedrijventerrein De Kronkels in de gemeente Bunschoten en Zuiderdel in Dijk en Waard; APPM op bedrijventerrein De Weeren in de gemeente Haarlemmermeer en Gooimeer in Gooise Meren.

“Zo geven we het laden op deze bedrijventerreinen een stevige én welkome impuls”, aldus Jeroen Schutter, programmamanager MRA-E. “Want steeds meer bedrijven kiezen voor hun (licht) logistiek vervoer voor elektrisch. Goede laadvoorzieningen op de thuisbases zijn een voorwaarde voor succes. Samen zorgen ondernemers, gemeenten en MRA-E ervoor dat de laadinfra op deze bedrijventerreinen er sneller komt: betrouwbaar en betaalbaar.”

Een gezamenlijke aanpak is dé sleutel om het laden op bedrijventerreinen goed voor elkaar te krijgen. Naast (snel)laadpunten op straat zijn er vooral laadpunten op eigen terrein nodig, want daar willen veel

ondernemers hun bedrijfswagens graag laden. Het realiseren van laadvoorzieningen is voor veel bedrijven nieuw. MRA-E kan bedrijven hiermee op weg helpen en werk uit handen nemen. De transitie naar elektrisch vrachtverkeer zorgt voor een grote elektriciteitsvraag, terwijl de huidige capaciteit van het stroomnet beperkt is. Zomaar de aansluiting op het elektriciteitsnet verzwaren en laadinfrastructuur plaatsen kan daarom vaak niet. Samenwerking is de way out die winst oplevert. Door met alle partijen samen te kijken, en slim om te gaan met de bestaande netaansluitingen en netcapaciteit, kan er méér.

VOORBEELD VOOR DE REGIO

Van de ervaring, die MRA-Elektrisch op deze vier bedrijventerreinen opdoet, gaan de andere 500 bedrijventerreinen in regio Noordwest profiteren. Want ook op die bedrijventerreinen kiezen ondernemers voor hun (licht) logistiek vervoer voor elektrisch. Schutter: “Op zijn minst denken zij erover na: wanneer stap ik over? Om bij te dragen aan een beter klimaat en te zorgen voor schone lucht voeren zo’n 30 steden zero-emissiezones voor stadslogistiek in. De eersten in 2025 al. De komende jaren gaat er dus veel veranderen. Deze vier bedrijventerreinen zijn daar op tijd bij.”

REGIONALE AANPAK LAADINFRASTRUCTUUR NOORDWEST 2024-2025

Eind 2023 is de samenwerkingsovereenkomst Regionale Aanpak Laadinfrastructuur (RAL) vernieuwd. Het doel van deze overeenkomst is het realiseren van een landelijk dekkend laadnetwerk voor alle typen elektrische modaliteiten door de uitbreiding en optimalisatie van het publiek toegankelijke en private laadnetwerk. Met een regionale aanpak wordt stap voor stap inzichtelijk gemaakt wat de omvang van de opgave is en welke inspanning er nodig is om een slim, dekkend, toegankelijk

en betaalbaar laadnetwerk te realiseren in alle gemeenten. Projectorganisatie MRA-Elektrisch is, namens de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht uitvoerder voor RAL Noordwest. **Lees meer: [RAL Noordwest 2024-2025](#)**

DATAGESTUURD LAADPALEN PLAATSEN

MRA-Elektrisch zet zich in om voldoende laadinfra te realiseren voor het toenemend aantal elektrische voertuigen. Voorheen werden laadpalen voornamelijk geplaatst naar aanleiding van een verzoek van een e-rijder. Dit vraaggestuurde plaatsen is een reactieve benadering. Daarnaast wordt nu volop aandacht besteedt aan datagestuurd plaatsen. Datagestuurd plaatsen is een proactieve benadering waarbij een paal wordt bijgeplaatst als uit laaddata blijkt dat de laaddruk op bepaalde laadpalen te hoog is. Statistieken die hiervoor, verdeeld over verschillende dagdelen, gebruikt worden zijn:

➔ Bezettingsgraad van minimaal 40% over de afgelopen 3 maanden*

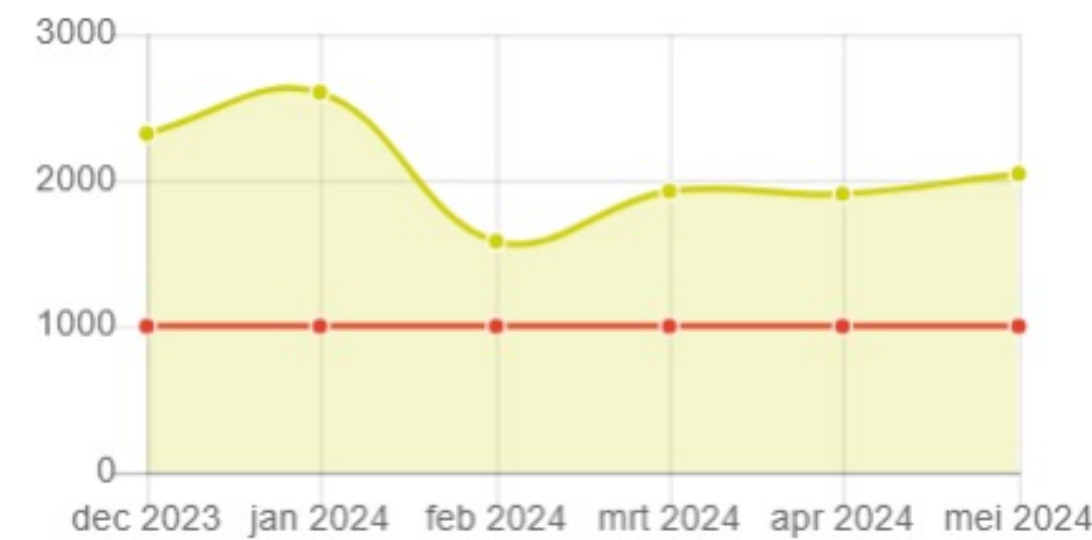
➔ Minimale afzet van 1000 kWu per maand

Bezettingsgraad in %

Per dagdeel Per hele dag

Geladen kWu

Zo voorspellen we waar een vraag gaat komen en zijn we het plaatsingsproces alvast gestart. Dit is van belang omdat niet meer iedere e-rijder een laadpaal aanvraagt maar er 'gewoon' op vertrouwt dat er een dekkend laadnetwerk is.

LAADKAART ALS HULPMIDDEL

Steeds meer gemeenten gaan alvast op zoek naar mogelijke locaties voor openbare laadpalen. Zij brengen op buurtniveau in kaart waar in de nabije toekomst behoefte aan laadpalen zal zijn, en wijzen daar alvast geschikte locaties voor aan. Deze locaties worden vastgelegd in zogenaamde "laadkaarten". Gemeentelijke laadkaarten bieden een goed hulpmiddel voor datagestuurd plaatsen omdat we zo proactief inspelen op de toekomstige groei van elektrisch rijden en de behoefte aan voldoende laadinfra.

Door deze combinatie van vraaggestuurd en datagestuurd plaatsen wordt daarnaast voorkomen dat er onnodige objecten in de openbare ruimte geplaatst worden, dat er voor inwoners met een elektrische auto voldoende laadinfra beschikbaar is en worden overbodige aansluitingen op het elektriciteitsnet komen.

ZELF AAN DE SLAG?

Gemeenten kunnen nu ook zelf analyses uitvoeren in het MRA-E portaal. Onze regioadviseurs ondersteunen de gemeentes hierbij graag. Neem voor meer informatie contact op met [uw regioadviseur](#).

* vanwege toegenomen netcongestie is de minimale bezettingsgraad tijdelijk 50% i.p.v.40%

AANBESTEDING PUBLIEKE LAADPUNTEN IN GEMEENTELIJKE PARKEERGARAGES HERSTART

Steeds meer gemeenten willen laadpunten aanleggen in hun publiek toegankelijke gemeentelijke parkeergarages. Een prima initiatief om e-rijders die beschikken over een eigen parkeerplek in een parkeergarage te faciliteren. Daarnaast zorgt het voor minder parkeerdruk van e-auto's op straat.

Er werd daarom enthousiast gereageerd op de uitnodiging van MRA-E begin 2023 om mee te doen met de gezamenlijke aanbesteding. In de eerste realisatiefase doen 11 gemeenten met 41 parkeergarages mee. Helaas werd het project eind 2023 voor enkele maanden stil gelegd.

Op donderdag 30 mei 2024 is de voorbereiding voor de aanbesteding van laadpunten in openbare parkeergarages gelukkig weer herstart.

In het Eye Film Museum te Amsterdam kwam het team van MRA-E samen met de betrokken gemeenten.

MRA-Elektrisch heeft het vooronderzoek voor de gezamenlijke aanbesteding weer opgepakt. Hierin wordt onder meer gekeken naar marktontwikkelingen en kunnen gemeenten meedenken. Ook brengt MRA-E de technische en juridische situatie van elke parkeergarage in beeld.

De realisatie van deze laadpunten is complexer dan de realisatie van laadpunten op straat. Dat komt onder meer doordat elke parkeergarage anders is. Denk bijvoorbeeld aan de netaansluiting en aanwezige elektrische installatie, verzekeringen of

brandveiligheidseisen. Daarom verwachten we dat ook kleinere, specialistische marktpartijen in deze aanbesteding geïnteresseerd zullen zijn.

Begin 2025 willen we de aanbesteding publiceren, zodat die in 2025 kan worden gegund. Gemeenten die meedoen profiteren van de schaalgrootte die de gezamenlijke aanbesteding oplevert. Marktpartijen kunnen daardoor een aantrekkelijk aanbod doen. MRA-E neemt de gemeenten bovendien veel werk uit handen en neemt de nodige kennis en ervaring mee.

- ➡ Aanmelden en meedoen in een volgende fase kan nog! Neem contact op met een van onze projectleiders parkeergarages.
- ✉ Thijs van der Woude of
- ✉ Irene Overtoom

SCHOON EN EMISSIELOOS BOUWEN

Om de klimaatdoelen, en daarmee een beter klimaat voor ons allemaal, te kunnen halen is Nederland – naast emissieloos vervoer – ook op weg naar schoon en emissieloos bouwen.

Om samen met de bouwsector, overheden en kennisinstellingen te werken aan één aanpak om bouw, onderhouds- en sloopprojecten schoner uit te voeren is het programma Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) in het leven geroepen.

Vanuit het SEB is er een routekaart ontwikkeld die laat zien wat nodig is om de uitstoot in de bouw te verminderen. In het bijbehorende convenant worden afspraken gemaakt over het uitvoeren van de routekaart. Partijen die het convenant hebben ondertekend kunnen gebruik maken van praktische en financiële ondersteuning. Zie opwegnaarseb.nl

Als MRA-E willen we hier natuurlijk ook onze bijdrage aan leveren. Onlangs is Annekee gestart bij MRA-E. Zij gaat komende tijd verkennen waaruit onze bijdrage op het gebied van schoon en emissieloos bouwen kan bestaan.

WIL JE GRAAG MEER WETEN, HEB JE EEN IDEE, VRAAG OF GOED VOORBEELD?

Neem dan contact op met onze adviseur schoon en emissieloos bouwen Annekee de Jager

EUROPEAN SUSTAINABLE ENERGY WEEK 2024

Van 11 t/m 13 juni vond in Brussel de European Sustainable Energy Week (EUSEW) plaats. Dit jaarlijkse evenement promoot hernieuwbare energie en efficiënt energiegebruik in Europa. Het brengt verschillende belanghebbenden samen, zoals overheidsinstanties, bedrijven, NGO's, onderzoekers en consumenten.

Op 13 juni vond de paneldiscussie getiteld "Interoperability and Sovereignty: Sharing a European Energy Data Space" plaats. Hierbij waren verschillende projecten aanwezig, elk vertegenwoordigd door een spreker. Een van deze sprekers was Mo Hoogeveen, dataspecialist bij MRA-E. Mo vertegenwoordigde het project DATA CELLAR, een project gericht op de ontwikkeling van een Europese Energy Data Space. Verschillende partijen kunnen gegevens uitwisselen met als doel efficiënter energiegebruik en een stabiel elektriciteitsnetwerk.

Ze presenteerde een concreet voorbeeld waarin Data Spaces een belangrijke rol kunnen spelen in de ontwikkeling van slimme laadstrategieën. Om het probleem van een

groeiend aantal laadstations in combinatie met netcongestie aan te pakken, benadrukte ze het belang van sectoroverschrijdende gegevensuitwisseling, gegevensbeschikbaarheid en kwaliteit van gegevens. Haar inzichten toonden aan hoe Data Spaces de implementatie van strategieën kunnen verbeteren om een stabiel en efficiënt energiesysteem te ondersteunen.

INZICHTEN UIT DE PANELDISCUSSIE

De discussie belichtte essentiële punten voor een gemeenschappelijke Europese Energy Data Space:

- ➔ Interoperabiliteit: Effectieve communicatie tussen systemen.
- ➔ Open source en standaarden: Gestandaardiseerde applicaties, software systemen en oplossingen.
- ➔ Governance: Duidelijke structuren voor gegevensdeling.
- ➔ Business cases: Levensvatbare businessmodellen voor gedeelde energiedata.
- ➔ Pilots en samenwerking: Testen en verbeteren van dataspace-concepten.

DE OPGENOMEN SESSIE IS TE BEKIJKEN OP DE EUSEW 2024 WEBSITE.

EEN NIEUWE LAADPAAL OP STRAAT; HOE WERKT DAT?

MRA-Elektrisch helpt gemeenten met alles wat nodig is voor de plaatsing van een nieuwe laadpaal. Van het verzoek van een elektrische rijder tot de laadpaal in de straat staat. Er komt meer bij kijken dan je denkt! We maakten er een korte video over. Kijk deze video met [Gemeente Utrechtse Heuvelrug](#) en [Quint & van Ginkel B.V.](#)

MRA-ELEKTRISCH IS IN BEWEGING!

Er zijn weer een paar nieuwe collega's aan ons team toegevoegd:

Bertha Versteeg, Programmaondersteuner

Janneke Hoogstraaten, Regioadviseur

Deanira Cicilia, Projectleider laadkaarten

Anneke de Jager, Adviseur data en schoon en emissieloos bouwen

Fleur van Ruyven, Dataspecialist

David Stotijn, Software engineer

Paul Schmidt, Projectleider privaat laden

Irene Overtoom, Projectleider parkeergarages

Klik [hier](#) als u kennis wil maken met alle collega's in het team.

HEEFT U VRAGEN OF OPMERKINGEN OVER DEZE KWARTAALMONITOR?

Neem dan gerust contact op met het [team van MRA-Elektrisch](#).

Jeroen Schutter

Programmamanager MRA-Elektrisch

Haarlemmer Houttuinen 21

1013 GL Amsterdam

www.mrae.nl

Volg ons

MRA
elektrisch